

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7570/2024
04.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Томашевић, адвокат из ..., против тужене „Eurobank direktna“ АД Београд, чији је пуномоћник Светлана Анђелковић Милошевић, адвокат из ..., ради утврђења ништавости менице, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4829/23 од 13.12.2023. године, у седници одржаној 04.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4829/23 од 13.12.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 2152/16 од 27.03.2023 године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је меница серије ... издата од стране тужиоца ништава и да не производи правно дејство. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 447.300,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4829/23 од 13.12.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 2152/16 од 27.03.2023 године у првом ставу изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Вишег суда у Београду П 2152/16 од 27.03.2023 године, тако што је обавезан тужилац да туженој надокнади трошкове првостепеног поступка у износу од 372.750,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, побијајући је због битних повреда одредаба парничног

поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је поднео одговор на ревизију.

По оцени Врховног суда, ревизија тужиоца је дозвољена применом члана 403. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити се наводима ревизије неодређено указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац – јемац и тужена банка закључили су дана 24.03.2011. године Уговор о јемству, којим је у члану 1. констатовано да је банка одобрила дужнику ББ ПР СЗТР и Такси превоз ББ ауто-кредит од 24.03.2011. године, у износу од 59.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу банке на дан пуштања средстава у течај, на рок од 180 месеци, рачунајући од дана пуштања кредита у течај, рачунајући и грејс период од 12 месеци, по номиналној каматној стопи од 12,50% за првих 12 месеци, а од 15,84% за дуги период у трајању од 168 месеци. Закљученим Уговором о јемству тужилац је преузео самосталну и неопозиву обавезу да без приговора, као јемац платац, буде одговоран према банци за обавезу дужника из члана 1. овог уговора, односно обавезао се да ће у року одређеном у писменом позиву банке испунити обавезу дужника у целости из уговора о кредиту са банком. Као средство обезбеђења испуњења обавезе тужилац – јемац платац према члану 4. уговора предао је туженој банци потребан број бланко сопствених меница са клаузулом «без протеста», те је стављањем потписа на тај уговор неопозиво овластио банку да их може попунити и у исте унети битне меничне састојке у складу са законом и условима предвиђеним тим уговором, да у вредност укупног потраживања банке према дужнику из уговора о кредит наведеног у члану 1. уговора о јемству, укључујући и камате и трошкове. Тужилац је туженој банци предао меницу серије ... која је дана 03.04.2014. године попуњена на износ од 12.675.073,73 динара. Тужена банка је као извршни поверилац поднела предлог за извршење против тужиоца, као извршног дужника, ради наплате потраживања по предметној меници у износу од 12.957.073,43 динара са законском затезном каматом од 04.04.2014. године до исплате, те је Основни суд у Крагујевцу донео решење о извршењу Ив 551/14 дана 13.06.2014. године, а то решење је по приговору тужиоца стављено ван снаге решењем Ив 551/14 од 08.10.2014. године и одређено да ће се поступак наставити као поводом приговора против платног налога. Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 16/16 од 11.07.2017. године обавезан је тужилац да туженој банци на име дуга исплати износ од 2.563.607,68 динара са законском затезном каматом од 24.04.2014. године па до исплате и одржано је на снази решење о извршењу Ив 551/14 од 08.10.2014. године, а та пресуда је укинута решењем Апелационог суда у Крагујевцу Гж 3887/17 од 02.10.2018. године. Решењем П 90/20 од 23.02.2021. године укинута је решење о извршењу Основног суда у Крагујевцу Ив 551/14 од 13.06.2014. године и утврђено да је тужба тужиоца – банке повучена. Из образложења произлази да је тужилац повукао

тужбу из разлога што је доношењем пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 616/20 од 10.12.2020. године испуњен тужбени захтев тужиоца који је био у вези са идентичним уговором о кредиту, те је на основу те пресуде дана 17.02.2021. године извршио пребијање са меничним јемцем ББ. Тужена банка је као извршни поверилац поднела предлог за извршење против ББ – извршног дужника ради наплате потраживања по меници серијски број ... од 24.03.2011. године у износу од 12.957.073,73 динара са законском затезном каматом почев од 03.04.2014. године до исплате, те је Основни суд у Крагујевцу донео решење Ив 542/14 од 11.06.2014. године које је по приговору стављено ван снаге решењем Ив 542/14 од 17.11.2014. године и одређено да ће се поступак наставити као поводом приговора против платног налога. Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 57/16 од 22.10.2019. године укинута је решење о извршењу Основног суда у Крагујевцу Ив 542/14 од 11.06.2014. године, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана је тужена да тужиоцу на име дуга исплати износ од 2.805.041,06 динара са законском затезном каматом од 25.04.2014. године па до исплате, те је обавезана тужена да накнади трошкове поступка у износу од 1.364.050,00 динара. Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 616/20 од 20.12.2020. године, укинута је пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 57/16 од 22.10.2019. године, укинута је решење о извршењу Основног суда у Крагујевцу Ив 542/14 од 11.06.2014. године те је усвојен тужбени захтев тужиоца „Eurobank direktna“ АД Београд и обавезана тужена ББ да на име дуга исплати износ од 265.112,52 динара са каматом од 16.11.2020. године, док је тужбени захтев у преосталом делу преко досуђеног до потраживаног износа од 12.957.073,73 динара са припадајућом законском затезном каматом од 25.04.2014. године одбијен као неоснован. Обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 925.000,00 динара. У извршном поступку И 7407/12 Основног суда у Крагујевцу од 15.10.2012. године донето је решење о извршењу којим је одређено извршење према извршном дужнику ВВ на основу zaloжен изјаве ради намирења потраживања извршног повериоца „Eurobank direktna“ АД Београд по Уговору о кредиту од 24.03.2011. године и то у износу од 57.591,05 евра у динарској противвредности по средњем курсу на дан исплате. У поступку је одређена продаја непокретности – породичне стамбене зграде власништво извршног дужника и закључком И 7407/12 од 28.02.2014. године одређена је продаја наведене непокретности у својину купца ИМО «Propety Investment» АД Београд по цени од 7.179.803,37 динара. Решењем од 16.04.2014. године наложено је рачуноводству суда да новац из депозита уплаћен од стране купца у износу од 984.474,00 динара дана 24.12.2013. године у износу од 6.195.329,37 динара дана 31.12.2014. године уплати на рачун извршног повериоца. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П 8984/14 од 30.03.2015. године утврђено је да су одредбе Уговора о кредиту од 24.03.2011. године закљученог између „Eurobank direktna“ АД Београд даваоца кредита и ББ предузетника регистрованог као ББ ПР СТЗР и Такси превоз ББ ауто Крагујевац као корисника кредита у члану 4. тачка 2. којима је наведено да банка има право без писане сагласности од дужника и без обавезе закључења посебног анекса уговора о кредиту изврши измене уговорене номиналне каматне стопе која се састоји од основне каматне стопе и марже узимајући у обзир одређене елементе у члану 5. тачка 1. у којима је наведено да у случају доцње банка примењује затезну камату која на дан потписивања овог уговора износи 36,5% на годишњем нивоу као и у члану 5. тачка 2.2. су ништаве. Тужилац је предао туженој банци потписану сопствену бланко меницу коју је банка потом попунила. Банка је 2012. године раскинула уговор о кредиту.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су у складу са члановима 16, 22, 24, 27, 47, 48, 107, 108. и 110. Закона о меници и у складу са одредбом члана 256. став 1. Закона о облигационим односима оценили да је тужилац издао предметну меницу туженој банци ради обезбеђења потраживања банке према кориснику кредита из уговора од 24.03.2011. године, и да је банка накадно попунила износ менице односно одређену суму новца, а да је предметна меница у свему сачињена у складу са меродавним законским прописима и закљученим уговором о јемству, те да према цитираним законским прописима произлази да је један од обавезних састојака менице и безусловно обећање да ће се одређена свота новца платити у означеном року доспелости, да је главна обавеза издаваоца која може произаћи из менице обавеза плаћања уписане меничне своте у наведеном року. Стога су нижестепени судови одбили тужбени захтев тужиоца.

Врховни суд је оценио да је другостепени суд правилно применио материјално право.

Неосновани су наводи ревизије којима се осправа примена материјалног права. У конкретном случају меница коју је издао тужени је бланко сопствена меница са клаузулом без протеста. Бланко меница је суштински, менични образац који је ималац менице овлашћен да унесе све остале битне састојке из члана 107. Закона о меници, како би меница остварила своје дејство. Како се ради о сопственој меници то тужени, као њен издавалац, одговара за обавезу као акцептант у смислу одредбе члана 110. Закона о меници. Акцептант према одредби члана 27. Закона о меници обавезу плаћања менице преузима од дана њене доспелости. При томе, како је меница снабдевана клаузулом „без протеста“ то тужени нема обавезу да протестирањем утврђује чињеницу одбијања исплате саме менице.

Правилна је оцена другостепеног суда да је неоснован захтев тужиоца за утврђење ништавости менице у смислу одредбе члана 103. Закона о облигационим односима у вези са чланом 107. и 108. Закона о меници. Меница је сачињена на прописаном обрасцу који издаје Народна банка Србије и садржи све битне меничне елементе прописане Законом о меници укључујући и одређену своту новца који треба платити и рок доспећа.

Супротно наводима ревизије, у меницу није унет неистинит садржај, јер је уписан новчани износ који је дуг по основу кредита. Тачност уписане меничне своте утиче само на висину максималне меничне обавезе преко које менични дужник не може да одговара, а меничним приговором изјављеним у смислу члана 16. Закона о меници дужник може да докаже да је обавеза нижа од уписане, што је током поступка тужени и учинио, поред осталог на тај начин што је са успехом оспорио правно дејство одредбе уговора о кредиту која се односи на начин обрачуна и висину затезне камтате, након чега је вештачењем утврђен стварни износ дуга туженог према тужиоцу на основу уговора о јемству. Чињеница да је као последица утврђења ништавости одредаба уговора о камати и њеној стопи, побијаном пресудом тужени обавезан на исплату мањег износа од оног на који меница гласи, није разлог за утврђење ништавости менице.

Из наведених разлога применом члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Туженом не припада право на накнаду трошкова ревизијског поступка јер састав одговора на ревизију није нужна радња за одлучивање у ревизијском поступку, па је применом члана 165. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**